44. REDNA SEJA DS RS

Ljubljana, 12. 11. 2026 – Državne svetnice in svetniki so na 44. redni seji DS RS, ki je potekala v sredo, 11. 11. 2026, med drugim sprejeli pozitivna mnenja k predlogu sprememb proračuna za leto 2027, predlogu proračuna za leto 2028 in zakonu o izvrševanju obeh proračunov. Seznanili so se tudi z letnimi poročili o porabi sredstev Evropske unije ter obravnavali letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2025. Poleg tega so obravnavali varstvo premoženjskih pravic turističnih društev pri lastninjenju zemljišč, ki jih uporabljajo za turistično dejavnost.

Obravnava proračunskih dokumentov

Državne svetnice in svetniki so združili obravnavo predloga sprememb proračuna za leto 2027, dopolnjenega predloga proračuna za leto 2028 in predloga zakona o izvrševanju obeh proračunov. Tako so Mnenje k Predlogu sprememb proračuna Republike Slovenije za leto 2027 sprejeli z 19 glasovi za in 5 prosti, Mnenje k Predlogu proračuna Republike Slovenije za leto 2028 z 19 glasovi za in 6 proti ter Mnenje k Predlogu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2027 in 2028 (ZIPRS2728) z 20 glasovi za in tremi proti.

Državna sekretarka na Ministrstvu za finance je predstavila financiranje državnih nalog in investicij ter ukrepe za obvladovanje odhodkov in postopno zmanjševanje proračunskega primanjkljaja. Med drugim je izpostavila omejevanje prevzemanja prihodnjih obveznosti, upoštevanje razpoložljivih presežkov proračunskih uporabnikov ter napovedala uskladitev povprečnine po podpisu dogovora z občinskimi združenji.

V razpravi je bila izražena podpora proračunskim dokumentom, ob hkratnih opozorilih glede zagotavljanja zadostnih sredstev za izobraževanje, zdravstvo, raziskovanje, lokalni razvoj in obnovitveno rehabilitacijo. Posebej je bil izpostavljen načelni dogovor o povprečnini v višini 915 evrov, pa tudi potreba po pregledu zakonodaje z namenom zmanjšanja stroškov izvajanja občinskih nalog. Opozorjeno je bilo tudi na nezagotovljeno nadaljnje financiranje lokalnih akcijskih skupin, zmanjševanje sredstev za posamezna področja ter tveganja zaradi morebitnih preveč optimističnih gospodarskih predpostavk. Del svetnikov je zato izrazil pomisleke glede zadostnosti predvidenih sredstev in napovedal, da proračunskih dokumentov ne bo podprl. Razprava je zajela tudi vprašanje financiranja inovacij, povezovanja raziskovalnega okolja z gospodarstvom ter podpore mladim raziskovalcem iz gospodarstva.

Evropska sredstva: napake pri porabi in počasno črpanje

Državne svetnice in svetniki so se seznanili z letnimi poročili za leto 2025. Sodišče je o zanesljivosti zaključnega računa EU ter zakonitosti in pravilnosti prihodkov izdalo mnenje brez pridržka, o zakonitosti in pravilnosti proračunskih odhodkov pa negativno mnenje. Ocenjena stopnja napake je znašala 3,8 odstotka, na področju kohezije, odpornosti in vrednot pa 6,6 odstotka. Pojasnil je, da stopnja napake ni merilo goljufij.

Slovenija je do konca leta 2025 počrpala 12,5 odstotka sredstev iz skladov z deljenim upravljanjem za obdobje 2021–2027, ob povprečju EU 16,6 odstotka. Pri nepovratnih sredstvih mehanizma za okrevanje in odpornost je prejela 1,1 milijarde evrov oziroma 66,5 odstotka dodeljenih sredstev. Pri dveh pregledanih slovenskih mejnikih oziroma ciljih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Obseg neporavnanih posojil, ki jih je najela EU, je dosegel 738,9 milijarde evrov.

Človekove pravice potrebujejo učinkovitejše uresničevanje

Državne svetnice in svetniki so s 25 glasovi za in nobenim proti sprejeli Mnenje k Enaintridesetemu letnemu poročilu Varuha človekovih pravic RS za leto 2025 s Poročilom Varuha človekovih pravic RS o izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju za leto 2025.

Ob predstavitvi poročil za leto 2025 je bilo opozorjeno na razkorak med zakonsko zagotovljenimi pravicami in njihovim dejanskim uresničevanjem, predvsem zaradi dolgotrajnih postopkov, pomanjkanja kadra in nedostopnosti storitev. Varuh človekovih pravic je obravnaval približno 6.500 zadev, približno dve tretjini njegovih priporočil pa ostajata neuresničeni.

V razpravi so bila izpostavljena vprašanja dostopnosti javnih storitev za invalide, poenostavitve upravnih postopkov in večje odgovornosti za uresničevanje priporočil Varuha. Opozorjeno je bilo tudi na potrebo po zaščiti mladoletnih deklet pred prezgodnjimi porokami in materinstvom ter na kadrovske in organizacijske izzive v zdravstvu. Razpravljavci so obravnavali še sorazmernost omejitev zaposlovanja tujcev zaradi delovnopravnih kršitev delodajalcev ter pomen vključevanja romske skupnosti, pri čemer imajo pomembno vlogo tudi občine. Predstavnik Ministrstva za pravosodje je napovedal odzivno poročilo Vlade RS in spremembe zakona o Varuhu človekovih pravic.

Varstvo premoženjskih pravic turističnih društev

Državne svetnice in svetniki so sprejeli odgovor na mnenje Državnega zbora o zahtevi za oceno ustavnosti 14. člena Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije v delu, ki zadeva lastninjenje zemljišč za turistično dejavnost. Opozarja na poseben položaj turističnih društev, ki so pravico uporabe zemljišč pridobila pretežno odplačno ter jih desetletja vzdrževala. Podržavljenje brez odškodnine bi lahko poseglo v njihove premoženjske pravice. Rešitev vidi v ugodni ustavnosodni odločitvi ali zakonski dopolnitvi, ki bi društvom zagotovila dolgoročno uporabo zemljišč brezplačno oziroma za minimalno plačilo.

***